נה:

ממאה של בהמה ועשאו לדלת אף על פי

שחיברו לדלת וקבעו במסמרים ממא שכל

הכלים יורדין לידי מומאתן במחשבה ואין

עולין מידי מומאתן אלא בשינוי מעשה לא

קשיא הא דאית ליה עינבל הא דלית ליה

עינבל מה נפשך אי מנא הוא אע"פ דלית ליה עינבל אי לאו מנא הוא עינבל משוי

ליה מנא אין כדר' שמואל בר נחמני א"ר

יונתן ידאמר ר' שמואל בר נחמני אמר

ר' יונתן מנין למשמיע קול בכלי מתכות שהוא ממא שנאמר יכל דבר אשר יבא

באש תעבירו באש אפי' דיבור יבא באש

במאי אוקימתא בדלית ליה עינבל אימא

מציעתא ולא בזוג שבצוארו אבל יוצא הוא

בזוג שבכסותו וזה וזה מקבלין מומאה אי

דלית ליה עינבל מי מקבלי מומאה ורמינהו

יהעושה זגין למכתשת ולעריסה ולממפחות

ספרים ולמטפחות תינוקות יש להם עינכל

ממאין אין להם עינבל מהורין נימלו

עינבליהן עדיין פומאתן עליהם ה"מ בתינוק

דלקלא עבידי ליה אבל גדול תכשים הוא

ליה אע"ג דלית ליה עינבל: אמר מר נימלו

עינבליהן עדיין פומאתן עליהן למאי חזו

אמר אביי הואיל שההדיום יכול להחזירו

מתיב רבא סיהווג והעינבל חיבור וכי תימא

הכי קאמר אע"ג דלא מחבר כמאן דמחבר

דמי והתניא סמספורת של פרקים ואיזמל של

רהישני חיבור לשומאה ואין חיבור להזאה

ואמרינן מה נפשך אי חיבור הוא אפילו

להזאה (4) ואי לא חיבור הוא אפילו למומאה

נמי לא ואמר רבה דבר תורה בשעת מלאכה

חיבור בין למומאה בין להואה שלא בשעת

מלאכה אינו חיבור לא למומאה ולא להזאה

וגזרו על מומאה שלא בשעת מלאכה

משום מומאה שהיא בשעת מלאכה

ועל הזאה שהיא בשעת מלאכה משום

הלכה יב: יח ב מיי׳ פ״ח מהל' כלים הלכה ז: מ ג מיי׳ פ׳ יב מהל׳ פרה הלכה ט:

גליון הש"ם

, תום' ד"ה אין וכו' הוי כמקל של בהמה. לעיל נכ ע״ל:

מוסף רש"י

במחשבה. מאחר שחישב עליו שיניחנו כמות שהוא עכשיו ולא יוסיף חיקון אחר, הוא גמר מלאכתן ומקבל טומאה (לעיל נב:) כגוו עול טומחה (דעיד 11:) כגון טוד מחוקן סחמו למנעלים שוחד וחינו מקבל טומחה עד שיעשו המנעלים, חישב עליו לעשוחו שלחן, דחינו חסר שום מלחכה, דהשתח מיד ראוי לשלחו. מהבל טומאה מיד (מתחות סט. ובעידו סובה מיד (מתחות סט. ובעידו סובה ד'או וכגון גולמי כליס, ד'אמר בהכל שוחטין (חולין כה.) כל שעמיד לשוף לשבן ילגרר, ואמר התם דאכתי חסרון מלחכה הוא ושהורים, חסרון מלחכה חסרון מלחכה הוא ושהורים, וואס חישב עליה שלא לשוף, הביחתו מחשבה זו לידי גמר מלחכה מכאן ולהבא (קדושין נט.). מכמן ונהכם (קדושין נפ).

ואין עולין מטומאתן.
משקיבלוה, אלא בשינוי
מעשה. שיעשה כה מעשה
לקלקלם, שישברם או ינקבם,
לכן עד שלא קבלו עומאה אין עולין מתורת קבלת טומא שיכדה במחשבה זו אלא בשינוי מעשה, עד שיתחיל לשוף לשבץ ולגרר (קדושין שם) וכגון עיבדו לשלחן ולדרגש וחישב עליו לרצועות סנדליו. אין מחשבתו מבטלתו מתורת קבלת טומאה (סובה שם) ולא בטל מתורת כלי ולא שם) זכל כטל ממולת כפי זכל טהר בכך עד שיתן בו אומל דהוי שינוי מעשה (לעיל גב:).

מוסף תוספות

ן. א. [ב]הגעלה. ריטנ״ח. ב. דהא בבליעה תליא מילתא. ריטב"ל. ועי' פנ"יו. מילחא. ליעניית, [עני פניין.] ג. [כיון] דבפרשה כתיב ענין טומאת מת כדכתיב (במדבר לא, יט) תתחטאו, דהתם. ליעני״6. ואסיפיה דקרא קאי. חי' הר"ן. T. מאי קא פריך. מוס' הלח"ש. ה. לחודיה. כמחובר. תוס' הרח"ש. ז. הרי הוא כאילו לא ניטל. רשנ״א. ח. ולהפרידם כמו לעפית, ווג לאפולים כמו שירצה. לשנ"א. 10. דכיון דכלי אחד הם לא מצינו כלי חציו טמא וחציו טהור. מופ' סרל"ש, ". ליה לאביי. רשנ"ל. יא אלא משוח מררא דחזרה. לשנ"ל. יב. ותקשי לאביי. לשנ"ל. יג. וכי לאביי. דאפשר לדחויה . הדרינן ופרכינן מברייתא. זי׳ הר"ו. יT. ברשב"ל ניתוסף להיסריק, דד. כתערים ממוסף כלון: וכ"ת הכי קאמר. הזוג והעינבל לעולם חיבור אפילו כשנתפרדו ואע"ג דלא מחברי כמאן . רמחברי דמי ואם נטמא זה נטמא זה משום טעמא דהדיוט יכול להחזירו ומחוסר חזרה לאו מחוסר מעשה הוא. והתניא וכו'. (ועי' מהר"ס). 10. דידהו. רשנ"א, 10. והענבל לבדו לא יקבל טומאה כלל. לעצ״א, יT. וקשיא לאביי. לעצ״א, יח. ויגיד עליו רעו טעמא דר׳ יוחנן דאמר הואיל וראוי לגמע בו מים לתינוק וההוא טעמא לתינה בענבלין אלא בזגין. ליטנ״6, יט. ודאי הם ואם נתפרקו

כלי

הוה

אין כדר' שמואל כו'. דחשיב ליה כלי תשמיש דחדם משום דבעי ליה לקלא דע"י הזוג ששומע יודע היכן בהמתו עומדת ומולאה ע"י כך °והוי כמקל של בהמה של מתכת דטמאה הואיל ואדם רודה בה וכ"מ לקמן [סג:] גבי בירית טהורה דמשמיע [קול] בכלי מתכוח אינו

טמא אלא היכא דבעי ליה לקלא והא דמשני הא דאית ביה עינבל הא דלית ביה עינבל ולא מחלק באית ביה עינבל בין בעי ליה לקלא בין לא בעי אומר ר"י דלא שכיח שיעשו עינבל אלא אם כן בעי ליה לקלא:

בל דבר אשר יבא. ואע"ג דהאי קרא לא לגבי טומאה כחיב אלא לגבי הגעלה מסתברא דהתם" אין דיבור מעלה ומורידב ואם אינו ענין להגעלה תנהו לענין טומאהג: מתיב רבא הזוג והעינבל חיבור.

פי' בקונטרס מדקרי ליה חיבור ש"מ דכי נתפרדו הוי כלי שניטל מקלמו ואע"ג דהדיוט יכול להחזיר כל כמה דלא אהדריי לאו שלם הוא וקשה לר״יד דהא מעיקרא נמי הוי ידענא דהוי כלי שניטל מקלתו ולהכי פריך למאי חזו ומשני דודאי באפי נפשה לא חזו לא זוג ולא עינבלה אלא משום דהדיוט יכול להחזירו ומה שפירש נמי והתניא כו' גבי ההיא מספורת של פרקים לא עיין דההוא דזוג ועינבל משנה היא במסכת פרה (פי"ב משנה ח) וההיא דמקפורת בתוספתא דכליסט ומפרש הרב פור"ת בשם ר׳ שמואל הואיל והדיוט יכול להחזירס ואע"ג דהשתא בלא עינבל לא חזי מידי כיון דהדיוט יכול בקל להחזירה המאן דמיחברי דמי ואם נטמא העינבל נטמא גם הזוג כאילו הן מחוברין נפקא מינה דלכשיתחברו יטמא הזוג את הנוגע בו" ומיהו בלא חיבור לא יטמא כי אם העינבל לבדו שנגע בטומחה והכי משמע לישנח דקאמר' וכי תימא ה״ק אע״ג דלא מיחברי כמחן דמיחברי דמי משמע דאביי הכי סבירא ליה דמדתלי טעמא בחזרת הדיוט משמע דסבר דלא חזי השתא למידייא ואי לאו כמחובר חשיב ליה היאך יקבל טומאה מאחר דלא חזי מידי בלא חזרה: יו מתיב רבא הזוג והעינבל חיבור. שאם נטמא זה נטמא זה וה"מ כשמחוברים אבל שלא בשעת חיבור אם נטמא זה לא נטמא זה ולא חיישינן להדיוט יכול להחזיר

דהשתא מיהא לאו מחוברין נינהו וממשנה זו אין לנו להוכיח דמיירי בשעת חיבור כדקאמר וכי תימא כו' אבל מכח ברייתא מוכיח דבשעת חיבור מיירייב ומברייתה גרידתה הוה מלי רבה לחותוביה לאביי אלא דניחא ליה לאקשויי מהך דמיירי בזוג ועינבל בהדיא לאביי דאיירי נמי בזוג ועינבליג: י (ובי תימא בו׳)יד והתניא מספורת של פרקים ואיזמל של רחישני. שתי ברייתות הן במסכת כלים0 כל אחד בפני עלמה וברישא מחני בהדיא דכשאינן מחוברין מקבל כל א׳ טומאה בפני עלמו וגזרו על טומאה שלא בשעת מלאכה שיהא חיבור לטומאה ליטמא זה כשניטמא זה משום דדמי לשעת מלאכה אבל שלא בחיבורין משמע דאפי׳ גזירה דרבנן ליכא ואם נטמא זה לא נטמא זה 🖰 דלא חייש למה שהדיוט יכול להחזירו": מ (אלא) אמר רבא הואיל ויבוד להקישו. פי׳ מקבל טומאה הזוג אצל עינבל דאין ראוי להקישו לאיח ומספורת ואיזמל נמי בלא חיבור ראויין למעין מלאכה ראשונה ומקבלי טומאה כל אחד בפני עלמו כדתני בתוספתא: אלא אמר רבא בו'. פירש בקונטרס ים דטומאה לא פרח הימנו כשנפרד משקיבל הואיל וראוי להקישו והוה ליה ככלי (עץ) שניקב בפחות ממוליא רמון

ושל דלם טהור. דלת מחובר לבית הוא שהוא חבור לקרקע ואינו כלי לקבל טומאה חוג העשוי לו בטיל לגביה כדאמרי׳ בריש פרקין דלעילי כל המחובר לו הרי הוא כמוהו: של דלם ועשאו לבהמה טמאה. מכאן ולהבא ואע"פ דלא עבד ביה מעשה אלא שחישב עליו ותלאו ותלייה ושל דלת מהורה "של דלת ועשאו לבהמה

לאו מעשה היא שכל הכלים יורדים לידי תורת טומחה במחשבה שלו: של בהמה ועשחו לדלת טמח. וחפי׳ מכאן ולהבא יקבל טומאה שאין חיבורו מעשה עד שישנהו מכמות שהיה: שחין עולין מעומחתן. מתורת טומחה שירדה להן ואע"פ שעדיין לא נטמאו משנמלך עליהן אין עולין מלקבל טומאה אלא בשינוי מעשה: עינבל. בטדי"ל שעשוי בתוכו להשמיע קול: אי מנא הוא. דתכשיט חשיב ליה: עינבל משוי ליה מנא. בתמיה משום העינבל מי הוי תכשיט: אין. עינבל משוי ליה מנא ולא משום מכשיט אלא משום כלי: כל דבר שיבה בהש. בכלי מתכות משתעי במעשה מדין: הימה מליעתא. זוג דאדם: מי מקבל טומאה. אפי׳ דאדם: העושה זגין למכתשת. שמפטמין בה סממנין להקטיר לריח דקיי"ל בכריחות (פ"א ד׳ ו) שהקול יפה לבשמים: ולעריסה. שהתינוק שוכב בתוכה שקורין בירל״ה ותולה בו זגין לקשקש כדי שישמע התינוק וישן: ולמטפחות ספרים. כשנושאין אותן לבית הכנסת שהתינוקות של בית רבן קורין שם מקשקשין הזגין והתינוקות שומעין ובאין: ולמטפחות חינוקות. שתולין בלוארן: ניטלו עינבליהם כו'. יי (אם ניטלו קודם שנטמאו תורת טומאה עליהם ומקבלין טומאה כדמפרש טעמא לקמיה מעיקרא כי אין להם עינבל דקתני טהורין (כ) דעדיין לא נגמרה מלאכתן אבל משירדה להם תורת טומאה לא בטל שם כלי מעליהם בנטילת העינבל) ואם ניטל לאחר שנטמאו עדיין טומאתן עליהן דלא הוי ככלי שנשבר ובטל מתורת כלי ליטהר מטומאתו: הדיוט. שאין לריך אומן: הזוג והעינבל חיבור. כשהן יחד הרי הן כלי אחד נטמא זה נטמח זה הזה על זה טהור זה. וכיון דקרי ליה חיבור שמע

מינה דכי נתפרדו הוי כלי שניטל

הזאה שלא בשעת מלאכה אלא אמר רבא מקלתו ואף על גב דהדיוט יכול הואיל להחזירו כל כמה דלא אהדריה לאו שלם הוא: וכי סימא. דהאי חיבור דקאמר הכי קאמר אפי׳ מפורדים קרינן ליה חיבור ואתא לאשמעי׳ דאם נתפרדו משנטמאו לא עלו מטומאתן: הא תניא. גבי ההיא: מספורת של פרקים. ששני סכינים שלה מתפרדין: ואיומל של רהיטני. פליינ״א של אומנים תריסים שנותנים האיזמל לתוך בין שני עצים העשוין לכך ולאחר מלאכתו נוטלו ומלניעו: חיבור לעומחה. וחם נטמח זה נטמח זה: שלח בשעם מלאכה. הואיל ואין לריכין להיות מחוברין הוו להו כשני כלים ואין חיבור ואף על פי שמחוברין דע"כ שלא בשעת מלאכה דומיא דשעת מלאכה קאמר ובשעת מלאכה מחוברין הן אלמא במחוברין עסקינן וגזרו לחומרא על הטומאה דליהוי חיבור ועל הזאה דלא ליהוי חיבור ומשום הכי קתני חיבור לטומאה לעולם ואין חיבור להואה לעולם: אלא אמר רבא. לא תימא הואיל והדיוט יכול להחזיר דודאי ש חד מנא הואי כדקתני בברייתא הזוג והעינבל חיבור וכי מיפרדי הוי כלי שניטל מקלחו יו ואינו מקבל טומאה העינבל לעלמו אבל הזוג טמא לעלמו דלא בטל ליה מתורת כלי:

דלא טהר מטומאהבא ומשמע שרוצה לומר דמכאן ואילך לא מקבלבב טומאהבג וקשה לר״י דלמה לא יקבל טומאה כיון דנפחת פחות מכשיעור דהוי כאילו שלם לגמרי ונראה לר"י דודאי גם מקבל טומאה מכאן ולהבאר ולקונטרס דחקו לפרש כן משום דכשלא היה להם עינבל טהורין ולא מקבלי טומאה אף על גב דראוי להקישום ואינו דומה דכשלא היה בו עינבל מעולם ודאי טהור דכיון שעומד לימן בו עינבל דהא עביד לקלא והוי גולמי כלי מחכות□ אבל משנגמר שהיה בו עינבל אף על פי שניטל מקבל טומאה□ שלא בטל מחורת כלי שהיה עליו קודם לכן והר"ם הביא ראיה מחמת שתפרה ושייר פחות ממוליא רמון דטהורה (חולין קלח.) אע"ג דחמת שלם שנקרע

ה) כנים פנייה חיים סוכה יג: לעיל נב: קדושין נט. [תוחות סט.], ב) לקמן סג:, ג) מוספי דכלים ביית פייא, ד) פרה פייצ מייח, ה) לעיל מח: [תוספ׳ כלים ב"מ פ"ג], ו) דף מח:, ז) רש"ל מוחק כ"ז, ח) ואינו מקבל טומאה הזוג לעצמו אבל לענין מפרח הזוג נענמו חבנ נענין מפרח טומאה לא פרחה מיניה משקבלה כצ"ל והשאר נמחק. רש"ל:, ט) [ב"מ פ"ג:],
י) רש"ל ומהר"מ כתבו דכל י) רש"ל ומהר"מ כתבו דכל
הנך דיבורי תוס' הם דיבו'
אחד מן מתיב רבא עד סוף
ד"ה אלא וכו' כדתני
במוספתא, ד' מ"ז, () ובפ"ג דבבא מליעאו.

חורה אור השלח

ו כָּל דְּבָר אֲשֶׁר יָבֹא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ וְטָהֵר אַךְּ בְּמֵי נִדְה יִתְחַשָּׁא וְכֹל אֲשֶׁר לא יבא באש תעבירו במים: במדבר לא כג

הגהות הב"ח

(h) גם' אפי להואה גמי ואי לאו מינור: (ג) רש"י ד"ה לאו ליכור. (ב) יש יין לי ניטלו עינבליה' וכו' ומעיקרא כי אין להם עינבל דקתני טהורין משום דעדיין: (ג) ד"ה אלא אמר וכו' דודאי לאו מד מנה:

לעזי רש"י

בטדי"ל [בטיי"ל]. ענבל (לשון של פעמון). בירצ"ה [ברי"ץ]. עריסה. פליינ"א. מקצועה.

רב נסים גאוז

י הזוג והעינכל חיכור. ראוי לידע כי זה הזוג זולתי הזוג הנאמר גבי נזיר, ותמצא פי׳ דבר זה במסכת נזירות בפ׳ ג' מינין, חרצנים אלו החיצונים, הזגין אלו הפנימיים דברי ר' יהודה. ר' יוסי אומר שלא תטעה כזוג של בהמה החיצון זוג . והפנימי עינכל.

רבינו חננאל ושנינן הא דתני אין מקבלין

. טומאה בדלית ליה עינבל. והא דתני טמא, בזוג שיש לו עינבל. פי׳ עינבל, הברזל שבתוך הזוג המקיש בדופני הזוג ומשמיע הקול. ברופני החג המנין למשמיע וכי הא, מנין למשמיע קול בכלי מתכות שטמא שנאמר כל דבר אשר יבא באש, אפילו דיבור במשמע. ואקשינן במאי אוקימנא להא דתני בזוג בהמה אין מקבלין טומאה בדלית לה עינבל, אימא מציעתא אין העבד יוצא בזוג שבצוארו אבל יוצא בזוג שבכסותו וזה וזה מקבלין שבכטות יודר היוד מקביק טומאה, ואי לית ליה עינבל מי מקבלי טומאה, והתנן העושה זגין למכתשת ולעריסה ולמטפחות ספרים ולמטפחת תינוקות, כולן יש להן עינבליהן טמאין, אין להן עינבליהן טמאין, אין להן עינבליהן טמאין, כו'. ושנינן הא בתינוק דלקלא עבידי, אבל גדול גדול העבד דלתכשיט עביד ליה רביה אע״ג דלית ליה עינבל מקבל טומאה. ליה עיבל מקבל טוסהה. ואקשינן ניטלו עינבליהן עדיין טומאתן עליהן, ואי נטלו עינבליהן למאי חזו. ושנינן בזה דכיון דהדיוט יכול להחזירו אע"פ שעדייז לא החזירו כמוחזר לא החזירו כמחחו זמי. איני והא תנינן מספורת של פרקים ואיזמל של רהיטני כו', וכבר פירשנו' למעלה. [מח:] ומשני

הוה דיה כדי שנים? שנים? מקצרו הילכן בשנים מקצרו הילכן הענבל טהור דלא חזי למידי אכל הזוג טמא הואיל וראוי להקישו ע"ג כלי חרס להשמיע קול דהוי כעון מלאכה ראשונה והוי כמו כלי שניקב בפחות ממוציא רימון דלא בטיל מתורת כלי ועדיין כלי הוא לקבל טומאה, כך פירש"י במקצת פירושים, ריש פירושים שכתוב בהן. מוס׳ הכלש"ש, ועי מסר"ש, ב"ע דיה לולא למני כלא, ופד"ס האל וכלא למני כלא, ופד"ס הילש"ש. ב"ע מיי, ופש"אן. ב"ע מיי, ופש"אן. ב"ע מיינו אפילו היה להם וניטל וטהורים להבא קאמר ע"כ תורף דבריו ז"ל. כיענ"א. בב. זוג ועגבל. מוס׳ הכלש"ש. בא. אלא שהטומאה שעל הזוג לא פרחה. מוס׳ הכלש"ש. בד. וקופ" טומאתן עליהן לגמרי לקבל טומאה. ממנ"ץ, וכי קתני אין להם ענבל טהורים היינו כשאין להם ענבל מעולם. כיענ"א. בה. הוה קשיא ליה כשאין להם ענבל אמאי טמאין יותר ממה שאם לא היה להם ענבל מעולם. מוס׳ הכלש"ש. בו. ובענן כלי מעשה וליכא כראמרינן לעיל (נב:) בגולמי מחטין. ריענ"א. בו. ממאן ולהבא. ממנ"ץ.